

ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ, ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Η ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΣΤΟΝ ΨΥΧΡΟ ΠΟΛΕΜΟ :

ΟΙ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΟΥΓΓΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΣΕΧΟΣΛΟΒΑΚΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

ΗΛΙΑΣ ΤΖΑΝΕΤΟΥΛΑΚΟΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2024

ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ, ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Η ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΣΤΟΝ ΨΥΧΡΟ ΠΟΛΕΜΟ : ΟΙ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΟΥΓΓΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΣΕΧΟΣΛΟΒΑΚΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

Διπλωματική Εργασία η οποία υποβλήθηκε προς απόκτηση τίτλου σπουδών στις Διεθνείς Σχέσεις, τη Στρατηγική και την Ασφάλεια

ΗΛΙΑΣ ΤΖΑΝΕΤΟΥΛΑΚΟΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2024

Πνευματικά δικαιώματα

Copyright Ηλίας Τζανετουλάκος, 2024

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Η έγκριση της Διπλωματικής Εργασίας από το Πανεπιστήμιο Νεάπολις δεν υποδηλώνει απαραιτήτως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Πανεπιστημίου.

Σελίδα Εγκυρότητας

Ονοματεπώνυμο Φοιτητή : Ηλίας Τζανετουλάκος

Τίτλος Διπλωματικής Εργασίας : Η Εξωτερική Πολιτική της Σοβιετικής Ένωσης στον Ψυχρό Πόλεμο : Οι περιπτώσεις της Ουγγρικής και Τσεχοσλοβακικής Κρίσης

Η παρούσα Διπλωματική Εργασία εκπονήθηκε στο πλαίσιο των σπουδών για την απόκτηση εξ αποστάσεως μεταπτυχιακού τίτλου στο Πανεπιστήμιο Νεάπολις και εγκρίθηκε στις .....

Εξεταστική Επιτροπή:

Πρώτος επιβλέπων (Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφος) .....

Μέλος Εξεταστικής Επιτροπής .....

Μέλος Εξεταστικής Επιτροπής .....

Ο Ηλίας Τζανετουλάκος, γνωρίζοντας τις συνέπειες λογοκλοπής, δηλώνω υπεύθυνα ότι η παρούσα εργασία με τίτλο " Η Εξωτερική Πολιτική της Σοβιετικής Ένωσης στον Ψυχρό Πόλεμο : Οι περιπτώσεις της Ουγγρικής και Τσεχοσλοβακικής Κρίσης", αποτελεί προϊόν αυστηρά προσωπικής εργασίας και όλες οι πηγές που έχω χρησιμοποιήσει, έχουν δηλωθεί κατάλληλα στις βιβλιογραφικές παραπομπές και αναφορές. Τα σημεία όπου έχω χρησιμοποιήσει ιδέες, κειμενο ή/και πηγές άλλων συγγραφέων, αναφέρονται ευδιάκριτα στο κείμενο με την κατάλληλη παραπομπή και η σχετική αναφορά περιλαμβάνεται στο τμήμα των βιβλιογραφικών αναφορών με πλήρη περιγραφή.

Ο Δηλών

Ηλίας Τζανετουλάκος

Ευχαριστίες

Με την παρούσα διπλωματική εργασία ολοκληρώνονται οι σπουδές μου στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών “Διεθνείς Σχέσεις, Στρατηγική και Ασφάλεια”του Πανεπιστημίου Νεάπολις Πάφος. Είμαι ιδιαίτερα ευγνώμων στο σύνολο των καθηγητών του τμήματος, που συνέβαλε στη διεύρυνση της αντίληψης μου για το πεδίο των Διεθνών Σχέσεων και της Διεθνούς Ασφάλειας.

Ευχαριστώ θερμά ειδικότερα τον κύριο Χαράλαμπο Τσαρδανίδη που με κατεύθυνε σε όλη τη πορεία συγγραφής της διπλωματικής εργασίας. Η υποστήριξη του ήταν καθοριστικής σημασίας.

Ευχαριστώ επίσης τον Διοικητή Λόχου μου Υπολοχαγό Βασίλειο Γκότση, έναν από τους πιο ακέραιους αξιωματικούς που είχα την τύχη να γνωρίσω και να συνεργαστώ κατά τη διάρκεια συγγραφής της παρούσης.

Ευχαριστώ τους γονείς μου, Βασιλή και Νίκη και την αδελφή μου Ηλιάνα που στέκονται πάντα δίπλα μου σε όλες μου τις αποφάσεις.

Τέλος, ευχαριστώ τη σύντροφο μου Δέσποινα, που με την υπομονή και τη στήριξη της στα ενδιαφέροντα μου συνδράμει στους στόχους μου και με βοηθά να γίνω καλύτερος.

Περίληψη

Η παρούσα ερευνητική εργασία θέτει ως κύριο στόχο την μελέτη δύο κομβικών πολιτικών κρίσεων στην ψυχροπολεμική Ευρώπη στα πλαίσια της εξωτερικής πολιτικής της ΕΣΣΔ. Γίνεται περιπτωσιολογική μελέτη των κρίσεων της Ουγγαρίας το 1956 και της Τσεχοσλοβακίας το 1968. Διερευνώνται τα αίτια που οδήγησαν τα δύο κράτη να ζητήσουν δυναμικά μεταρρυθμίσεις. Έπειτα, με συμπερίληψη όλων των διεθνών παραγώντων και των όρων του διπολικού διεθνούς συστήματος επιδιώκεται να εξακριβωθούν οι λόγοι για τους οποίους επελέγη από την ΕΣΣΔ η στρατιωτική επέμβαση. Τέλος γίνεται αναφορά στις συνέπειες κάθε κρίσης τόσο για τα ίδια τα κράτη όσο και για το ψυχροπολεμικό μέτωπο και τις ισορροπίες Δύσης και Ανατολής. Διαπιστώνεται πως τα δύο κράτη βρίσκονταν κάτω από σημαντική πολιτική καταπίεση και βία. Η βεβιασμένη και πρόχειρα επιβεβλημένη σοβιετοποίηση τους σε πολιτικό, οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο επέφερε συνέπειες που κατέληξαν σε έντονη λαϊκή δυσαρέσκεια. Αυτή διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο στις υπό εξέταση κρίσεις. Η στρατιωτική επέμβαση ήταν μεταξύ άλλων αποτέλεσμα της κρισιμότητας για την ΕΣΣΔ να διατηρήσει τη σφαίρα επιρροής της και το στρατηγικό βάθος που αυτή της προσέφερε από το ανταγωνιστικό Δυτικό Μπλοκ υπό την ηγεσία των ΗΠΑ. Εάν η στρατιωτική επέμβαση στην Ουγγαρία λειτούργησε ως μια “δοκιμή” της αντίδρασης της Δύσης, τότε αυτή στέφθηκε με επιτυχία για τις σοβιετικές βλέψεις. Η μη ανάμειξη της Δύσης δήλωσε έμμεσα στους σοβιετικούς λήπτες αποφάσεων ότι έχαιραν πλήρους ελευθερίας στο “δικό τους” Ανατολικό Μπλοκ. Την άποψη επιβεβαίωσε δώδεκα χρόνια αργότερα η επέμβαση στην Τσεχοσλοβακία. Το ψυχροπολεμικό μέτωπο στην Ευρώπη χαρακτηρίστηκε από μιας μορφής σταθερότητα. Το τίμημα αυτής επιβάρυνε τα κράτη του Ανατολικού Μπλοκ που στερούνταν πολιτικής ελευθερίας. Όποτε διεκδίκησαν την ελευθερία αυτή βρέθηκαν αντιμέτωποι με στρατιωτική καταστολή στην οποία δίχως εξωτερική υποστήριξη δεν είχαν καμία ελπίδα αντίστασης.

Λέξεις Κλειδιά

Ψυχρός Πόλεμος

ΕΣΣΔ

Σοσιαλισμός

Ηγεμονία

Εξωτερική Πολιτική

Ουγγαρία

Τσεχοσλοβακία

Κράτη Δορυφόροι

Σφαίρες Επιρροής

Διπολικό Διεθνές Σύστημα

Abstract

Main purpose of this dissertation is to examine two major political crises that occured in Eastern Europe concerning the foreign policy applied by the USSR. To this end, a case-study research is conducted about the crises in Hungary in 1956 and Czechoslovakia in 1968. The study focuses on the factors that lead to these crises and the reasons military intervention took place in both cases. It also refers to how these political events affected both the states themselves as well as the stability in Europe. It is concluded that both states were under significant political pressure and control. Biased sovietization of these states in political, economical and cultural spheres lead to intense discontent. This played the most important role on the two crises. Military intervention was a result among other factors of the importance for the USSR to maintain its sphere of influence and its strategic depth. Both interventions proved that the West Bloc lead by the USA, had no intention to engage militarily in the east side of the "iron curtain", meaning that the Soviets had considerable amount of freedom in "their" East bloc. The Cold War front in Europe was characterized by some sort of stability. The price of this this stability was the lack of political freedom endured by the East Bloc states. Whenever demands for political freedom were made, they were met with military suppression that these states had no hope of confronting without foreign military assistance.